

KONCERTNA
POSLOVALNICA

NARODNI
DOM
MARIBOR

KOMORNI CIKEL 2017/2018

3. abonmajski koncert

Dvorana Union, Maribor, 19. januar 2018 ob 19.30

SCHUBERTOV OKTET

ALEXANDER JANICZEK, violina

TANJA SONC, violina

ETTORE CAUSA, viola

TIMO-VEIKKO VALVE, violončelo

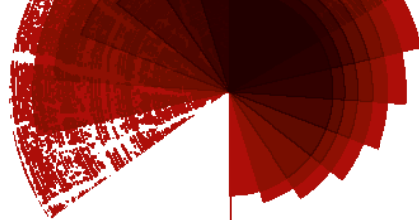
IZTOK HRASTNIK, kontrabas

BOŠTJAN LIPOVŠEK, rog

ŽARKO PERIŠIČ, fagot

MAXIMILIANO MARTÍN, klarinet

V sodelovanju s Cankarjevimi domom in Kulturnim centrom Nova Gorica.

SPORED

Jean Françaix (1912–1997)

Oktet za klarinet, rog, fagot, violini, violo, violončelo in kontrabas

- I. Moderato - Allegrissimo
- II. Scherzo
- III. Andante
- IV. Valse

***

Franz Schubert (1797–1828)

Oktet v F-duru, D 803 za klarinet, rog, fagot, violini, violo, violončelo in kontrabas

- I. Adagio – Allegro
- II. Adagio
- III. Allegro vivace – Trio
- IV. Thema. Andante
- V. Menuetto. Allegretto – Trio
- VI. Andante molto – Allegro

Jean Françaix (1912–1997) se je rodil v Le Mansu v glasbeni družini. Že oče je bil skladatelj, pianist, glasbeni zgodovinar in direktor lokalnega konservatorija, mama pa učiteljica petja. Jean je pričel s komponiranjem pri šestih letih, to njegovo zgodnjo nardarjenost pa je kmalu opazil založnik, ki je mladega fanta poslal k najpomembnejši francoski profesorici kompozicije, Nadii Boulanger, v šolo, iz katere so izšla številna znana skladateljska imena glasbe 20. stoletja.

Kljub temu, da je Jean Françaix umrl leta 1997, pa njegovo glasbo veliko bolj povezuje z značilnostmi, ki so zaznamovale francosko glasbo v tridesetih letih 20. stoletja in francosko skladateljsko skupino »Les Six«. Tako je za njegovo glasbo značilen humorni elan, ki v eklektični maniri združuje lirično eleganco Chabrierja,

ritmično pikantnost Stravinskega in plesno-šansonsko vzdušje pariških kavarn. Teh osnovnih zgledov ni opustil nikoli in kljub temu, da se je že na samem začetku kariere zapisal »pretekli« glasbi, so številni kritiki, tudi Henrich Strobel, sicer eden glavnih zagovornikov modernističnih eksperimentov, morali skladatelju priznati tudi svojske kvalitete. Prav Strobel je ob izvedbi Françaixovega *Concertina* leta 1938 v Baden-Badnu zapisal, da je bila skladba kot »sveža voda, ki se napaja pri samem viru spontanosti, hkrati pa se je razkrivala kot kreacija inteligentnega umetnika, ki ga odlikujeta danes redki odliki lucidnosti in zavesti.« Françaix je ustvarjal v vseh žanrih, od solističnih klavirskih del in komorne glasbe do koncertov, simfonij, oper in kantat, branil pa se ni tudi filmske glasbe. Niso ga zanimali novi »trendi«, niti ne pretirano poglobljena izraznost, temveč življenjska radost, ki izhaja iz živega muziciranja. Sam se je zavedal svoje »stranske« pozicije v prevladujočem modernistično-avantgardnem kontekstu, a je v svojih izjavah vedno zadržal dovolj (samo)ironije. Tako je leta 1970 izjavil: »Vedno pišejo, da so moja dela enostavna. Kdor koli že to piše, najbrž nikoli ni izvajal mojih del. /... / Mojih del tudi nihče nima za sodobno glasbo, čeprav še nisem mrtev.« Slednja priostrena misel je bila toliko bolj intrigantna, ker je skladatelj ostal umetniško aktiven tudi v svojih osemdesetih letih.

Skladatelj *Oktet* je nastal leta 1972, za dolgoletnega koncertnega mojstra Dunajskih filharmonikov Williija Boskovskega, ki si je širšo slavo pridobil predvsem s svojim vodenjem znamenitih novoletnih koncertov, hkrati pa je vodil tudi zasedbo Dunajski oktet. Françaix sam je skladbo posvetil Schubertu in tako neposredno priznal, da si je za zgled vzel predhodnikovo skladbo, napisano za identično zasedbo. V zanj značilnem šaljivem tonu je Françaix priznal, da ga je Boskovsky prosil za skladbo, ki bi lahko postala nekakšno mašilo oz. programsko dopolnilo ob izvajanju Schubertovega *Okteta*.

Skladba se prične s počasnim uvodom, ki vodi v živahno temo, ki si jo med seboj podajajo pihala v zmeraj hitrejšem tempu, kar nas močno spominja na spremljevalno glasbo h kakšnemu animiranemu filmu. Občutljivo instrumentirani scherzo se pričinja s temo v klarinetu, tej pa sledi solistična linija v rogu, ki mu besedo prevzame najprej fagot in nato še godala, medtem ko preostala glasbila spletajo živahen kontrapunkt. Počasni stavek je uspavanka z enostavno, zapomnljivo vižo, Finale pa se pričinja s pretencioznim klicem po zbrani pozornosti. Nato pa glasbeni tok zdrсне v prikupen valček, s katerim se je skladatelj želel direktno prikupiti naročniku dela in njegovemu bratu, klarinetistu Alfredu Boskoskemu, tudi članu Dunajskega okteta.

Grof Ferdinand Troyer je deloval kot prvi dvorjan pri znanem Beethovnovem učencu in mecenu, nadvojvodi Rudolfu, hkrati pa je veljal za odličnega klarinetista. Prav on je za potrebe svojega komornega muziciranja pri **Franzu Schubertu** naročil novo glasbo in tako je februarja 1824 nastal znameniti *Oktet*. V istem času je skladatelj pisal še dve pomembni komorni deli – *Godalni kvartet v a-molu* in *Godalni kvartet v d-molu*, danes znan pod imenom »Smrt in deklica«. Vsa dela so nastajala zelo hitro, glavna Schubertova vzpodbuda pa je bila, da se je v teh delih skušal dokopati do novega simfoničnega izraza, ki bi ga kasneje lahko realiziral v kakšnem delu za simfonični orkester. Zares je sledilo več poizkusov simfonij, ki pa so vsi po vrsti klavrno propadli, tudi začetek simfonije v h-molu, ki jo danes poznamo pod imenom »Nedokončana« in jo imamo upravičeno lahko za največje Schubertovo simfonično delo.

Schubert je v svojem *Oktetu* sledil takrat najbolj znanemu delu podobnega žanra, Beethovnovemu *Septetu op. 20*. Pomembni spremembi sta se dotikali vključitvi dodatne, druge violine in še enega menueta. Sicer pa je Schubert sledil Beethovnu tudi oblikovno in se je naslonil na starejši serenadni ciklični tip, po katerem je šest stavkov urejenih okoli osrednjega variacijskega stavka. Toda po izrazu se Schubert močno odteguje Beethovnu. Združuje dva elementa – učnega in ljudskega, zato se zdi delo kot križanec med salonsko glasbo in vaško godbo. *Oktet* je bil modeliran po zgledu divertimentov, kar nas ne more presenetiti, če vemo, da je Schubert vse svoje življenje muziciral v domačih komornih sestavih s prijatelji in člani družine, kar pomeni, da mu je glasba služila tudi kot vrsta socialne »zabave«. Za takšne divertimente

je bilo značilno, da so bili lahko sestavljeni iz poljubnega števila stavkov za zelo raznolike sestave (odvisno od glasbenikov, ki so bili na voljo), navadno so vsebovali en menuet, počasni stavek in variacije, drugih formalnih določil pa ni bilo. Bolj pomembne so bile stilistične poteze – v lahkotnosti divertimenta so morali uživati tako izvajalci kot poslušalci.

Odmike od Beethovna in bolj določne osebnostne poteze nakazuje že počasni uvod k prvemu stavku, ki je nenavadno statičen. To nakazuje nadaljevanje stavka, v katerem imamo pogosto opraviči z daljšimi periodami, kjer si motivi in teme ne stojijo nasproti v kontrastnih ali dramatičnih odnosih, temveč se spreminjajo v nekakšne zvočne pejsaže. Počasni stavek črpa svoje čare iz tekoče melodike, ki je harmonsko obarvana s terčnimi sorodnostmi, s svojo mirno sproščenostjo pa lahko celo spomni na Beethovnovo *Pastoralno simfonijo*, s katero si stavek deli tudi skupno tonaliteto (F-dur). Energični Scherzo s punktiranimi ritmi in dunajsko »udobni« Menuet uokvirjata variacijski stavek, ki sloni na temi iz dueta v skladateljevi spevoigri *Prijatelji iz Salomance* iz leta 1815. Variacije so večinoma figuralne in ne prinašajo izraznih zaostretev vse do kode, kjer pulzirajoče dvaintridesetinke prinašajo tudi nekaj nemira. Z drugim menuetom smo spet sredi vaškega sejma, kar še posebej poudarja plesni srednji del. Sklepni Finale končno prinaša odmik od meščanske idiličnosti in s tem prestop v pravo simfonično tvarino, kar se kaže predvsem v izrazito dramatično zasnovani izpeljavi. Tako postaja *Oktet* v zvočnosti ob svojem sklepu vse bolj gost in težak, v kombinaciji z resnim motivičnim izpeljevanjem pa skladba močno preseže meje komornega muziciranja.

Gregor Pompe

ALEXANDER JANICZEK

Iskani violinist, solist, gostujoči glasbeni vodja, koncertni mojster in komorni glasbenik Alexander Janiczek se je rodil v Salzburgu in študiral na tamkajšnjem Mozarteumu pri Helmutu Zehetmairu. Tesna umetniška vez se je razvila med violinistom in Sándorjem Véghom. Legendarni mentor je mladega umetnika imenoval za dolgoletnega koncertnega mojstra svojega orkestra Camerata Salzburg. Janiczek kot pridružen umetnik sodeluje s Škotskim komornim orkestrom, kot gostujoči glasbeni vodja snema s Komornim orkestrom Evrope, kot koncertni mojster pa še sodeluje s Camerato Salzburg ter koncertira s Camerato Bern, Orkestrom

I Pomeriggi Musicali iz Milana, Orkestrom iz Padove in Benečije ter s Švedskim komornim orkestrom. Nastopal je z Robertom Levinom in Davidom Watkinom, sirom Rogerjem Norringtonom, Orkestrom Elizajskih poljan pod taktirko Philippa Herrewegheja ter s Komornimi filharmoniki z Emmanuelom Krivinom, s katerimi se je poglobljal v izvajalske prakse 19. stoletja.

Kot komorni glasbenik nastopa s partnerji, kot so Joshua Bell, Thomas Adès, Christian Zacharias, Mitsuko Uchida, Dénes Várjon, Richard Goode ter seveda s svojim rednim komornim partnerjem, pianistom Llyrom Williamsom. Je zelo iskan gost različnih festivalov in redno nastopa na Festivalu v Saintesu, Salzburškem festivalu in Edinburškem mednarodnem festivalu. Z umetniki sorodnih glasbenih pogledov je ustanovil lasten komorni sestav Camerata Janiczek. Vodi tudi mojstrske razrede in mladinske orkestre ter poučuje na londonski glasbeni šoli Guildhall.

Igra na Stradivarijevo violino 'Baron Oppenheim' iz leta 1716, ki mu jo je posodila Avstrijska nacionalna banka.

TANJA SONC

Tanja Sonc je ena vodilnih predstavnic mlade generacije slovenskih violinistov. Osvojila je številne nagrade na pomembnih nacionalnih in mednarodnih tekmovanjih, nazadnje leta 2015, in sicer 3. nagrado na tekmovanju Kiwanis v Zürichu in leta 2016 prvo nagrado na spletnem tekmovanju New Stars Competition. Študirala je pri Primožu Novšaku v Ljubljani ter Wonji Kim Ozim in Igorju Ozimu na Mozarteumu v Salzburgu. Podiplomski študij nadaljuje na Visoki šoli za umetnost v Zürichu, v razredu Nore Chastain. Leta 2012 je uspešno opravila avdicijo za praktikum v orkestru Tonhalle Zürich. V sezoni 2017/2018 je postala članica Zürškega komornega orkestra. Kot solistka in komorna glasbenica nastopa po Sloveniji, v Italiji, Nemčiji, Švici, Avstriji, Belgiji, Franciji, Bolgariji, Libanonu, ZDA, na Hrvaškem ter Češkem. Povabljena je bila na priznane seminarje in festivale, med drugim tudi Akademijo Kronberg. Kot solistka je nastopala z Orkestrom Slovenske filharmonije, s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenije, Komornim godalnim orkestrom Slovenske filharmonije, z Orkestrom Hrvaške radiotelevizije, Orkestrom Akademije za glasbo v Ljubljani in drugimi.

Tanja Sonc je rezidenčna umetnica Festivala komorne glasbe in lepih umetnosti Molaeb v Libanonu ter umetniška vodja Sonc Festivala v Sloveniji.

ETTORE CAUSA

Italijanski violist Ettore Causa je umetnik, ki slovi po izjemni umetniški poglobljenosti in strastni muzikalnosti. Kot solist ter izvajalec recitalov se je predstavil na najvidnejših koncertnih prizoriščih sveta, kot so dvorana Carnegie, zürška Tonhalle, madriški nacionalni avditorij, Cortotova dvorana v Parizu, Tokijska simfonična dvorana ali gledališče Colón v Buenos Airesu. Je gost številnih mednarodnih festivalov, kot so Menuhinov (Gstaad), Salzburški poletni festival, Prussia Cove (Anglija), Savonlinna (Finska), L'auradire (Kanada) in Norfolk (ZDA). Predani komorni glasbenik je bil član Kvarteta Aria (2004–2009), trenutno pa je član Kvarteta Poseidon. Pri komorni glasbi sodeluje z mednarodno priznanimi umetniki ali sestavi, kot so Pascal Rogé, Boris Berman, godalna kvarteta Tokio in Elias, glasbeniki Peter Frankl, Thomas Adès, Natalie Clein in mnogi drugi.

Študiral je na Mednarodni glasbeni akademiji Jehudija Menuhina pri Albertu Lysju in Johannesu Eskarju, pozneje pa na glasbenem konservatoriju Manhattan pod mentorstvom Michaela Treeja. Po končanem študiju je mnoga leta poučeval violo in komorno glasbo na Mednarodni glasbeni akademiji Jehudija Menuhina, od leta 2009 pa uči na glasbeni šoli Yale. Za svoje posnetke pri založbi Claves je prejel 5 nagrad diapazon d'or.

TIMO-VEIKKO VALVE

Finec Timo-Veikko Valve je eden najbolj vsestranskih glasbenikov svoje generacije, ki se udejanja kot solist violončelist, komorni glasbenik in vodja orkestron na sodobnih in zgodovinskih glasbilih. Solistično igro in komorno glasbo je študiral na Sibeliusovi akademiji v rojstnih Helsinkih in na Glasbenem inštitutu Edsberg v Stockholmu. Kot solist se je predstavil z vsemi vidnejšimi finskimi orkestri, kot komorni glasbenik pa je nastopal po Evropi, Aziji, Avstraliji in ZDA. Tesno sodeluje s številnimi finskimi skladatelji in jim naroča nove skladbe za svoje glasbilo.

Leta 2006 je Timo-Veikko Valve postal prvi čelist Avstralskega komornega orkestra, s katerim pogosto koncertira tudi kot solist. V Sydneyju deluje tudi kot umetniški vodja komorno-glasbenega cikla Avstralskega komornega orkestra. Je ustanovni član Ansambla Jousia in Kvarteta Jousia. Njegov instrument iz leta 1729, ki mu ga je velikodušno posodil Peter William Weiss (vitez avstralskega reda zaslug), pripisujejo tako Giuseppu Guarneriju kot Bartolomeu Giuseppu Guarneriju (del Gesù).

IZTOK HRASTNIK

Kontrabasist Iztok Hrastnik je rojen v Celju. Prvo glasbeno izobrazbo je pridobil v Laškem, nato pa se je pričel učiti kontrabasa na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani pri prof. Zoranu Markoviču, pri katerem je na ljubljanski Akademiji za glasbo tudi diplomiral. Opravil je mojstrske tečaje pri Josefu Niederhammerju, Klausu Stollu, Joelu Quarringtonu, Albertu Bociniju in drugih. Poklicna pot ga je sprva vodila v Simfonični orkester RTV Slovenija, leta 2011 pa je uspešno opravil avdicijo za orkester Dunajske državne opere. Leta 2013 je napredoval v vodjo skupine kontrabasov, leta 2014 pa je postal tudi član Dunajskih filharmonikov. Iztok Hrastnik je dobitnik treh prvih nagrad na slovenskem državnem tekmovanju, leta 2009 pa se je udeležil tudi mednarodnega tekmovanja ARD v Münchnu. Kot solist je nastopil z Orkestrom Slovenske filharmonije, Orkestrom SNG Opere in baleta Ljubljana ter s Filharmonijo iz Baden-Badna. Izkušnje v orkestrski igri je pridobil tudi pri Mladinskem orkestru Gustava Mahlerja, Svetovnem orkestru Jeunesses Musicales in Mahlerjevem komornem orkestru.

BOŠTJAN LIPOVŠEK

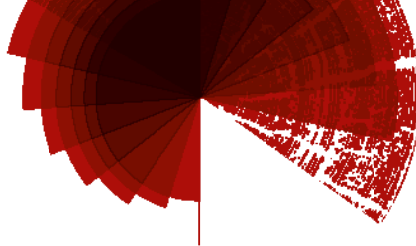
Boštjan Lipovšek je svoje prve glasbene lekcije dobil od hornistov brata in očeta. Šolanje je sprva nadaljeval na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani ter nato na tamkajšnji glasbeni akademiji pri prof. Jožetu Faloutu. Izpopolnjeval se je pri Radovanu Vlatkoviču na salzburškem Mozarteumu. Takoj po študiju je zasedel mesto solo hornista v Simfoničnem orkestru RTV Slovenija. Kot solist je sodeloval z dirigenti, kot so Anton Nanut, Uroš Lajovic, Marko Letonja, En Shao, David de Villiers, Stefano Pellegrino Amato, Gary Brain, Amy Andersson, Yakov Kreizberg, Sian Edwards ali Pavle Dešpalj. Kot orkestrski solist je gostoval pri Nacionalnem orkestru opere La Monnaie v Bruslju, Berlinskem simfoničnem orkestru, Mahlerjevem komornem orkestru, Izraelski filharmoniji, Simfoničnem orkestru iz Melbourne, Budimpeškem festivalskem orkestru, Avstralskem komornem orkestru, zadnja leta pa intenzivno tudi pri Camerati Salzburg in Škotskem komornem orkestru. Je redni profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani, od leta 2005 pa kot gostujoči izredni profesor predava tudi na Zagrebški akademiji. Leta 2008 je za umetniške dosežke na glasbenem področju prejel nagrado Prešernovega sklada.

ŽARKO PERIŠIČ

Splitski fagotist Žarko Perišič se je po zaključku študija na akademiji v Zagrebu izpopolnjeval v Salzburgu na Mozarteumu v razredih prof. Milana Turkoviča in prof. Richarda Gallerja. Med študijem je dobil številne nagrade na področju solistične igre in komornega muziciranja. Sodeloval je z mnogimi evropskimi orkestri in komornimi ansambli, kot solo fagotist pa tudi z Orkestrom izraelskega radia, Izraelskim komornim orkestrom, Simfoničnim orkestrom iz Tel Aviva in Jeruzalema, salzburško Komorno filharmonijo in drugimi. Od leta 1997 uči fagot na Akademiji umetnosti v Novem Sadu in sodeluje z Vojvodskim simfoničnim orkestrom kot solo fagotist; ustanovil pa je tudi pihalni kvintet ter koncertira kot solist in komorni glasbenik. Nastopa z različnimi evropskimi komornimi ansambli in orkestri. Predstavil se je na festivalih v Vilarsu (Švica), na Straussovih dnevih, Glasbenem bienalu Zagreb in sodeloval s številnimi vidnimi glasbeniki. Od leta 2004 je pedagog na Glasbeni akademiji v Zagrebu in deluje kot solo fagotist Simfoničnega orkestra Hrvaškega radia.

MAXIMILIANO MARTIN

Prvi klarinetist – solist Škotskega komornega orkestra, Španec Maximiliano Martin, se je kot solist in komorni glasbenik predstavil na najprestižnejših koncertnih prizoriščih sveta in mednarodnih festivalih, kot so BBC Proms, Dvorana Wigmore v Londonu, Kongresna knjižnica v Washingtonu, središče Mondavi v San Franciscu, Mozartova dvorana v Seulu, Laeiszova dvorana v Hamburgu, Durban City Hall v Južni Afriki in Glasbena palača v Barceloni. Je iskan solist, komorni glasbenik in pedagog. Kot koncertni solist je sodeloval z orkestri, kot so Škotski komorni orkester, Filharmonični orkester iz Galicije, Komorni orkester Evropske unije, Simfonični orkester iz Tenerifov in Filharmonični orkester Kanarskih otokov. Kot komorni glasbenik se udejanja pri londonskem Ansamblu Conchord in sodeluje s sestavi ali glasbenimi partnerji, kot so Kvartet Casals, Christian Zacharias, Julian Milford, François Leleux, Jack Liebeck in Kris Bezuidenhout. Kot gostujoči prvi klarinetist pogosto nastopa s Komornim orkestrom Evrope, Orkestrom iz Cadaquésa, Bergenskim filharmoničnim orkestrom in s Simfoničnim orkestrom iz Birminghama. Sodeluje z dirigenti, kot so B. Haitink, C. Davis, C. Mackerras, R. Ticciati, E. Krivine in A. Litton. Je eden od umetniških vodij Festivala komorne glasbe v mestu La Orotava, ki v njegovo rojstno mesto pripelje številna sloveča glasbena imena.

NAPOVEDUJEMO IN VABIMO

FILHARMONIČNI ORKESTER IZ GYÖRA

Kálmán Berkes, dirigent
Barnabás Kelemen, violina

14. februar 2018 ob 19.30, Dvorana Union, Maribor
3. koncert Orkestrskega cikla in za izven
Spored: Peter Iljič Čajkovski, Felix Mendelssohn-Bartholdy

KVARTET CASALS

19. februar 2018 ob 19.30, dvorana Union, Maribor
4. koncert Komornega cikla in za izven
Spored: Ludwig van Beethoven, Giovanni Sollima

◀ NARODNI DOM MARIBOR ▶

Informacijska pisarna Narodnega doma Maribor, uradne ure: vsak delavnik od 10.00 do 17.00, v soboto od 9.00 do 12.00 ter uro pred vsako prireditvijo. Dvorana Union: uro pred vsako prireditvijo.

☎ (02) 229 40 11, 229 40 50, 031 479 000, 040 744 122

✉ vstopnice@nd-mb.si; spletni nakup vstopnic: <http://nd-mb.kupikarto.si/>

📘 www.facebook.com/narodni.dom.maribor

🌐 www.nd-mb.si

VEČER
RADIO CITY

Naklada: 250 kosov, brezplačen izvod.